

PLUIMVEESECTOR ONGERUST OVER TOENAME HOGE HYGIËNOGRAMSCORE IN STALLEN

DGZ kreeg enkele signalen uit de pluimveesector dat er de laatste tijd een toename is van vleeskippenbedrijven die slecht scoren inzake reiniging en ontsmetting van de stallen. Het niet gebruiken van zeep tijdens de reiniging voorafgaand aan de ontsmetting kan een van de oorzaken zijn. – Philippe Gelaude & Eva Pierré, DGZ

Om na te gaan wat er aan de hand is, bekeek DGZ de resultaten van de hygiënogrammen (afdrukplaatjes) die in de loop van 2016 op verschillende pluimveebedrijven werden genomen. Deze afdrukplaatjes worden genomen tijdens de leegstand volgens een vast bemonsteringsschema naargelang het staltype en de capaciteit van het bedrijf. Na incubatie wordt aan elk plaatje een score toegekend – van 0 tot 5 – op basis van het aantal kolonies dat groeide. Het resultaat wordt berekend door het gemiddelde te

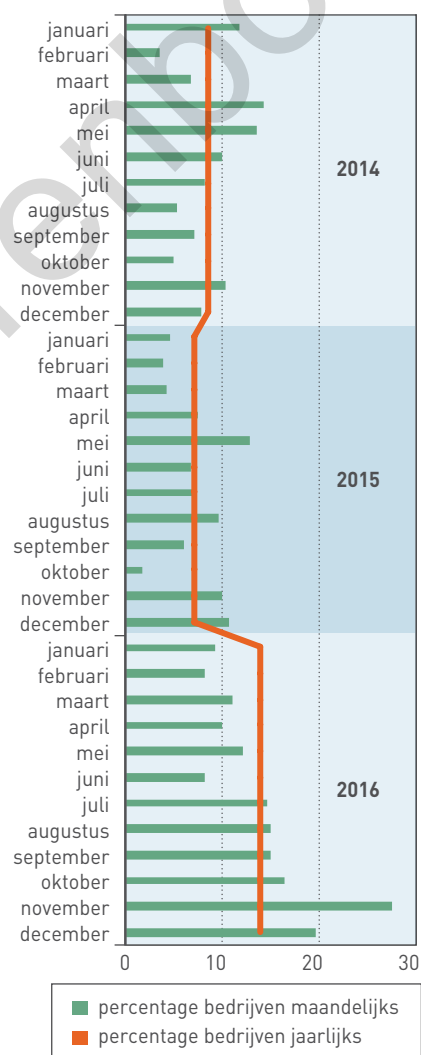
maken van deze individuele scores. De Belgische wetgeving beschouwt de reiniging en ontsmetting als efficiënt uitgevoerd als de gemiddelde hygiënogramscore maximum 1,5 bedraagt.

Resultaten hygiënogrammen 2016

In de loop van 2016 (1 januari tot en met 20 december) lieten in totaal 1078 bedrijven een hygiënogram nemen. Meer specifiek ging het om 549 individuele bedrijven die elk een of meerdere keren werden bemonsterd, of een totaal van

Het gebruik van zeep tijdens de reiniging is een cruciale stap in het reinigings- en ontsmettingsprotocol.

Figuur 1 Percentage pluimveebedrijven met te hoge hygiënogramscore (score hoger dan 1,5)

– Bron: DGZ

2067 stallen. Van de 1078 bemonsterde bedrijven had 13,7% (148 bedrijven) een te hoge hygiënogramscore, dus een gemiddelde score hoger dan 1,5. We geven de resultaten van de hygiënogramscores in dit artikel weer aan de hand van beschrijvende statistiek.

Is er een seizoenseffect

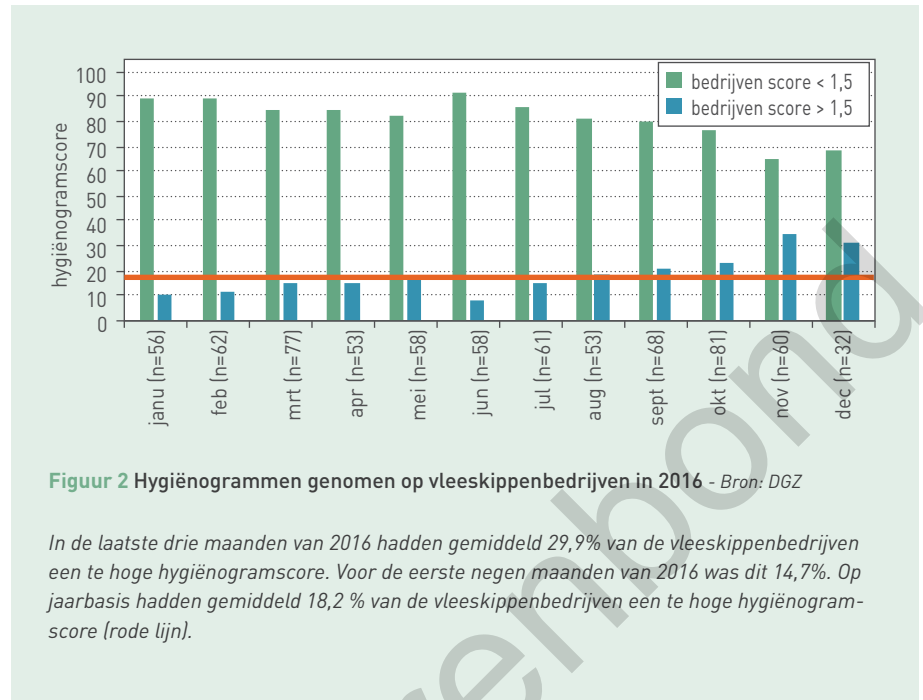
Ontsmettingsproducten die bewaard worden bij een lage temperatuur verliezen sneller hun werking. Bepaalde ontsmettingsmiddelen vereisen een minimumtemperatuur om efficiënt te zijn. Hierdoor kan worden verwacht dat de hygiënogramscores hoger liggen in de wintermaanden. Om een eventueel seizoenseffect na te gaan, werd er gekeken naar het maandelijks percentage bedrijven met een te hoge score. In 2016 had maandelijks gemiddeld 13,9% van de pluimveebedrijven een te hoge score. In de maanden oktober, november en

Het gebruik van zeep tijdens de reiniging is een cruciale stap.

december lieten opvallend meer bedrijven een te hoge hygiënogramscore optekenen. Deze seizoensinvloed werd niet gevonden in 2014 en 2015, maar zou in 2016 een onderliggende factor kunnen zijn (figuur 1, p 47).

Pluimveecategorie maakt verschil

Bijna 70% van de hygiënogrammen van 2016 werd genomen op vleeskippenbedrijven. Dit is ook het type bedrijven dat in verhouding het vaakst een te hoge score

Figuur 2 Hygiënogrammen genomen op vleeskippenbedrijven in 2016 - Bron: DGZ

In de laatste drie maanden van 2016 hadden gemiddeld 29,9% van de vleeskippenbedrijven een te hoge hygiënogramscore. Voor de eerste negen maanden van 2016 was dit 14,7%. Op jaarbasis hadden gemiddeld 18,2% van de vleeskippenbedrijven een te hoge hygiënogramscore (rode lijn).

heeft: 18,2% van de 719 bemonsterde bedrijven. Er werden 44 leghennenbedrijven bemonsterd, waarvan slechts 13,7% een te hoge score had. Voor elke pluimveecategorie – fokpluimvee (opfok en fok), legkippen en vleeskippen – werd voor 2016 het maandelijks percentage bedrijven met een te hoge score vergeleken. Alle categorieën die minstens eenmaal een te hoge score hadden, werden opgenomen in de analyse. Voor fokpluimvee en legkippen noteerden we gedu-

rende de maanden oktober, november en december geen stijging in het percentage bedrijven met een te hoge hygiënogramscore. Voor de vleeskippenbedrijven was dit wel het geval (figuur 2).

Hogere hygiënogramscores op bedrijven die geen zeep gebruiken

Het gebruik van zeep tijdens de reiniging is een cruciale stap in het reinigings- en ontsmettingsprotocol. Daarom werd bekeken of het niet gebruiken van zeep een verklaring kan zijn voor de te hoge hygiënogramscores op de vleeskippenbedrijven. Ook hier vergeleken we de eerste negen maanden met de laatste drie maanden van 2016, de periode waarin opvallend meer vleeskippenbedrijven een te hoge hygiënogramscore hadden (tabel 1). Deze vergelijking maakten we niet voor de hygiënogramscores van 2014 en 2015 omdat er in deze jaren geen stijgingen van scores waren vergelijkbaar met 2016 en er ook geen seizoensinvloed was. Tabel 1 illustreert dat er binnen de groep vleeskippenbedrijven met een goede hygiënogramscore (kleiner dan 1,5) weinig verschil is in het aandeel bedrijven dat zeep gebruikt tijdens de reiniging bij vergelijking van beide periodes (1 op 2,3 ten opzichte van 1 op 2,9). In de groep met de vleeskippenbedrijven met een te hoge score (hoger dan 1,5) is er een duidelijke stijging (+16%) van het aandeel bedrijven dat geen zeep gebruikt in de laatste drie maanden van het jaar (1 op 2,2 ten opzichte van 1 op 1,1). De stijging

HOE GRONDIG REINIGEN EN ONTSMETTEN?

Reinigen met zeep is een onmisbare stap in het reinigings- en ontsmettingsprotocol op een pluimveebedrijf. Volg deze stappen voor een efficiënte reiniging en ontsmetting:

1. Droog reinigen om loszittend vuil te verwijderen.
2. Inweken van vastklevend vuil.
3. Reinig nat met zeep – bij voorkeur met warm water – om al het losgeweekt vuil te verwijderen. Volg strikt de instructies (dosering, contacttijd ...) van de fabrikant.
4. Naspoelen om rondgespat vuil te verwijderen.

5. Laten opdrogen, want achtergebleven plassen verdunnen het ontsmettingsmiddel en verminderen de werking ervan.
6. Ontsmetten. Volg de voorschriften van de fabrikant.
7. Laten opdrogen. Hierdoor worden eventueel achtergebleven kiemen afgedood.

Met vragen over reiniging en ontsmetting van je stallen kun je terecht bij DGZ via tel. 078 05 05 23 of helpdesk@dgz.be.

Tabel 1 Effect van al dan niet gebruiken van zeep tijdens de reiniging op vleeskippenbedrijven

- Bron: DGZ

Gemiddelde hygiënogramscore	Gebruik van zeep tijdens reiniging	Score periode 1 (januari – september 2016)	Score periode 2 (oktober – december 2016)
≤ 1,5	Nee	30,5% (171 bedrijven)	25,4% (56 bedrijven)
	Ja	69,5% (389 bedrijven)	74,6% (164 bedrijven)
	Verhouding geen zeep/wel zeep	1/2,3	1/2,9
> 1,5	Nee	31,3% (26 bedrijven)	48,1% (25 bedrijven)
	Ja	68,7% (57 bedrijven)	51,9% (27 bedrijven)
	Verhouding geen zeep/wel zeep	1/2,2	1/1,1

van het aantal vleeskippenbedrijven met een hoge hygiënogramscore (15%) loopt dus quasi gelijk met de stijging van het aantal vleeskippenbedrijven met een hoge hygiënogramscore die geen zeep gebruiken (16%).

Alle factoren in rekening brengen

Toch kunnen we niet besluiten dat enkel het niet gebruiken van zeep de oorzaak is van hogere hygiënogramscores. Ook andere factoren kunnen een rol spelen,

zoals de gebruikte concentratie en inwerkingstijd van de zeep, de bewaaromstandigheden van de ontsmettingsproducten en de duur van de leegstand. De stal moet ook volledig opgedroogd zijn voor de afdrukplaatjes worden genomen. Er zijn ook bedrijven die ondanks grondig reinigen en ontsmetten toch een te hoge hygiënogramscore hebben. Momenteel beschikt DGZ niet over voldoende info om hieruit conclusies te trekken. Wat we wél zeker weten, is dat er de laatste jaren

niets gewijzigd werd aan het door DGZ gevolgde protocol (incubatie en aflezen van de plaatjes). Bovendien zijn de staalnemers van DGZ geaccrediteerd voor het nemen van de hygiënogrammen op alle pluimveebedrijven. Ook de leverancier van en de samenstelling van de plaatjes is al jaren dezelfde. Hieruit concluderen we dat de oorzaak van de te hoge hygiënogramscores op de vleeskippenbedrijven hier niet moet worden gezocht.

Men keek ook naar een eventuele invloed van de staalnemer (al dan niet DGZ), maar ook hier werd geen verschil gevonden. Door de kleine dataset kan er geen uitspraak worden gedaan over een eventueel effect van de uitvoerder van de reiniging (de pluimveehouder of een externe firma). Dit geldt ook voor de gebruikte ontsmettingsmiddelen. Hier ontbreekt informatie zoals gebruikte concentratie, contacttijd en staltemperatuur om trends aan te tonen. ■

STANDPUNT SECTORVAKGROEP PLUIMVEE

Een hygiënogram wordt uitgevoerd om na te gaan hoe efficiënt de reiniging en ontsmetting van de stal is geweest. Dit is belangrijk in het kader van ziektepreventie en heeft dus ook een invloed op het antibioticagebruik op de bedrijven. De minder goede scores van het hygiëne-onderzoek op vleeskippenbedrijven zorgen zeker voor wat onrust in de sector. Het is moeilijk te zeggen of het al dan niet gebruiken van zeep als oorzaak voor deze mindere scores kan worden bestempeld. Het artikel geeft dit ook wel aan. Indien dit zo is, dan zou deze ongunstige evolutie dezelfde moeten zijn bij stallen die gereinigd worden door de pluimveehouder zelf als die waarbij een beroep wordt

gedaan op een pluimveeservicebedrijf. Ook het gebruikte ontsmettingsmiddel en de wijze waarop het wordt toegepast is van belang. Misschien is er ook een invloed van het weer of seizoen merkbaar. Het Belplume-kwaliteitssysteem hecht ook veel belang aan een goed hygiënogram. Bovenstaand artikel is een goede aanzet om op je bedrijf na te gaan wat de oorzaak kan zijn van een verminderde score. Als je samenwerkt met een extern pluimveeservicebedrijf voor het reinigen en ontsmetten, kan een goede hygiënogramscore als resultaatverbintenis worden gebruikt.

Wouter Wytynck, adviseur Dierlijke veredeling Boerenbond